

Pianissimo

Časopis pro klavírní pedagogy, studenty a příznivce klavírní hry

„Hudba je nejdokonalejší typ umění, neprozradí nikdy svoje tajemství.“

———— Oscar Wilde ————

MC KKI HF JAMU číslo 26 / květen 2026

Obsah

Slovo na úvod..... 3
Miroslava Raková

METODICKÉ CENTRUM

Jóga jako nástroj pedagogické
a interpretační praxe 4
Kristýna Šrámková

KATEDRA KLAVÍRNÍ INTERPRETACE

Soutěžní úspěchy studentů KKI HF JAMU 2025.... 6

IMPROVIZACE

Květy jako téma k improvizaci 8
Štěpánka Hrubecká

Nahrajme se pro radost 9
Věra Chmelová

NOTOVÁ PŘÍLOHA - Z DÍLNY MLADÝCH SKLADATELŮ

Kopretina..... 10
Sean Máslo

Krvavec toten.....11
Benjamín Kaplan

Fialka..... 12
Karolína Šťastná

METODIKA A ODBORNÉ STUDIE

Romantické etudy pro klavíristy na ZUŠ -
Henri Lemoine: Dětské etudy
(Études enfantines) op. 37..... 13
Martina Vlčková

RUBRIKA HRAVÝ MUZIKANT

Lesní stezkou ke klavíru 16
Linda Horňáková

MATERIÁLY DO VÝUKY

Klavírní náramky I..... 18
Věra Chmelová

Jak si spolu děti mohou povídat o hudbě 19
Věra Chmelová

KLAVÍRNÍ SOUTĚŽE

Mozartova klavírní hudba má v Brně své
trvalé místo 19
Miroslava Raková

PROPOZICE KLAVÍRNÍCH SOUTĚŽÍ

PRAGUE JUNIOR NOTE 2026.....22

PARDUBICKÁ MEZINÁRODNÍ KLAVÍRNÍ SOUTĚŽ23

Virtuosi per musica di pianoforte.....24
Radka Hajšelová

IT RUBRIKA PRO KLAVÍRISTY A KLAVÍRNÍ PEDAGOGY

Když se technologie potká s hudbou.....25
Štěpán Slavík

FOTOGALERIE

Metodické centrum ve fotografii28

Slovo na úvod

Vážení a milí klavíristé, klavírní pedagogové a všichni příznivci klavírní hudby,

na stránkách časopisu Pianissimo opět přinášíme malou ochutnávku ze světa klavírní hry a pedagogiky. Nelze slovem zachytit celou šíři a hloubku aktivit Katedry klavírní interpretace a Metodického centra HF JAMU a všech jejích pedagogů a studentů. Vždy je to jen malé zastavení v daném čase a nabídka toho, co považují autoři článků za zajímavé a s čím se chtějí se svými kolegy podělit.

V rámci pravidelných rubrik se můžete těšit na informace a zajímavosti ze života Katedry klavírní interpretace (úspěchy studentů v soutěžích) a Metodického centra (jóga). Jako obvykle časopis přináší inspiraci k improvizaci a v Notové příloze skladby mladých skladatelů. V metodické rubrice pokračuje volný seriál o etudách, rubrika Materiá-

ly do výuky obsahuje novou notovou sbírku a pomůcku podněcující děti k rozhovorům u klavíru. Nechybí ani informace o soutěžích a pravidelná rubrika IT.

Přeji všem příjemné čtení a hodně radosti a inspirace u klavíru v závěrečném období letošního školního a akademického roku.

Děkuji všem kolegům, kteří se podíleli na tvorbě tohoto čísla, a za dlouhodobou pomoc a podporu vážené a milé prof. MgA. Aleně Vlasákové a váženým a milým kolegyním Mgr. Věře Chmelové, Ph.D., Mgr. Janě Liškové Kvochové, Mgr. Romaně Olivíkové, BcA. Radce Hajšelové a v neposlední řadě svému synovi Davidu Rakovi.

► Miroslava Raková

Metodické centrum

Jóga jako nástroj pedagogické a interpretační praxe

Můj předchozí článek „Jóga jako nástroj prevence a wellbeingu nejen u klavíru“ (Pianissimo, č. 24) byl o tom, proč je pro klavíristy důležité **věnovat pozornost vlastnímu tělu a dechu** stejně jako technice či interpretaci. Jednostranný pohyb, dlouhodobé přetížení a absence systematické přípravy těla (i myslí) vedou u mnoha studentů hudby (i profesionálů) k bolestem, které jsou často podceňovány, vracejí se a mění v chronické. Stejně tak je to u druhého problému často srušujícího hudebníky, u trémy – a nemám na mysli tu žádoucí trému, která hudebníka vyburcuje k lepšímu výkonu, ale tu destruktivní, kvůli které na pódiu zůstane z nacvičené skladby torzo.

Čím to je, že se jóga v kontextu hry na nástroj ukazuje napříč výzkumy jako účinný nástroj prevence i řešení výše zmíněných potíží? Přináší totiž holistický přístup propojující **fyzickou, mentální i psychosociální rovinu** interpretace a dokáže tak přirozeně ovlivnit nejen držení těla, uvolnění svalů či ergonomii, ale i dech, mindset, soustředění a celkovou kvalitu života hudebníků.

V loňské teoreticko-praktické přednášce pro MC jsme se posunuli blíž k pedagogické praxi, a to formou **pětifázového metodického rámce**, ve kterém může pedagog / hudebník využít principy jógy velmi přirozeně v hodinách klavíru anebo při svém vlastním cvičení. Cílem není učit v hodinách jógu, ale vytvářet pomocí jejích jednoduchých technik a principů podmínky, ve kterých se **tělo, dech a pozornost**

stávají spolehlivými spojenci hudebního projevu. Pokud uvažujeme o józe jako o nástroji pro práci s žáky v různých částech vyučovací hodiny, můžeme si to ukázat právě na pěti fázích nástrojové přípravy, kde jóga funguje jako podpora interpretační svobody a prevence přetížení (i pro pedagogy).

Naladění se: vědomý začátek hodiny i hraní

Zkušenost ukazuje, že kvalita pozornosti před prvním tónem významně ovlivňuje průběh celé lekce či domácího cvičení. Krátký okamžik vědomého „naladění se“ **na sebe, tělo a dech** pomáhá žákovi společně s pedagogem přepnout z tempa dne do soustředěného světa hudby. Tato příprava nemusí trvat déle než minutu a jejím cílem je vytvořit **přechod** mezi vnějším světem a vnitřním (hudebním) prostorem.

Aktivace těla: opomíjená složka hudební přípravy

Většina hudebníků začíná hrát okamžitě po usednutí ke klavíru. Aktivací těla se tak bohužel stávají stupnice, nebo studovaná skladba v pomalém tempu. A velkou zásluhu na tom máme my pedagogové a všudypřítomný pocit, že není čas ztrácet čas. Přeskakuje a podceňuje se tak naprosto zásadní fáze – příprava těla, která je zároveň nejučinnější **prevencí bolesti** všeho druhu. Krátké probuzení těla (**warm-up**) má přitom zásadní vliv i na techniku, uvolnění a tvorbu tónu! Aktivace těla před hraním může být krátká, a přitom velmi

funkční. Často to začíná u samotného uvědomění si, že tělo není stroj, ale komplexní struktura, která reaguje na podněty všeho druhu, zátěž, opotřebení i únavu.

Dech: podpůrný nástroj pro trému i tělo

Výzkumy potvrzují, že práce s dechem má u hudebníků měřitelný vliv na trému, soustředění i uvolnění svalů. Z vlastní pedagogické i interpretační zkušenosti si troufám říct, že klavíristé věnují dechu opravdu **málo pozornosti**. Dech je přitom jeden z **nejkomplexnějších nástrojů**, který máme neustále k dispozici – ovlivňuje frázování, držení těla, uvolnění svalů, prokrvení mozku, a především reguluje

nervový systém. Nemusí jít o složité dechové techniky – pár vědomých pomalých nádechů a výdehů do břicha v rámci naladění se a zklidnění, vnímání synchronizace dechu s pohybem při warm-upu, dýchající fráze... – to všechno patří mezi přirozené způsoby, jak lze dech **snadno začlenit do výuky**. Schválně – jak dýcháte právě teď, když čtete tento článek?

Kompenzace: prevence přetížení jako součást hodiny

Výzkumná data i zážitky z praxe ukazují, že **bolest při hraní** (playing-related pain) je mezi mladými hudebníky velmi rozšířená. Hlavním důvodem je **jednostranný pohyb** u klavíru zatěžující především předloktí, trapézy a šíjí. Krátká přestávka vyplněná kompenzací během hodiny, třeba přímo na klavírní židli, má větší význam, než se může zdát. **Rovnováha** se dá udržovat i minutovými vstupy s protažením namáhaných svalů a kompenzací.

Závěrečná relaxace: integrace s momentem ticha

Krátká relaxace na konci lekce pomáhá žákovi přinést zklidnění, **uvolnit** namáhané svaly a zároveň si připomenout, co během hodiny hrál. Pedagogovi podobně, jako úvodní naladění se, poskytuje mentální prostor mezi jednotlivými žáky i shrnutí hodiny. Takové vědomé zakončení podporuje mentální hygienu, nabízí prostor pro regeneraci (fyzickou i mentální) a umožňuje hudebníkovi učit se vnímat vlastní kapacitu a její **udržitelnost**.

Pedagog v roli průvodce.

Zkušenosti z praxe i epidemiologické studie se shodují v tom, že **většina žáků se s bolestmi obrací nejprve na svého pedagoga** – což je výrazný signál o důvěře i odpovědnosti. Pro učitele to neznámá povinnost poskytovat terapii; stačí nabídnout bezpečný prostor, ve kterém se společně hledá příčina i řešení. I tady se principy jógy mohou stát účinným doplňkem pedagogické práce – jednoduchým, neinvazivním a komplexním. Za naprosto zásadní v této problematice pak považují **nebagatelizovat a nenormalizovat bolest při hraní!** Z pozice autority pedagoga přináší tento postoj žákům nezřídka pocit selhání, nedostatečnosti a často i vzdání se svého velkého snu.

Pozvání k objevování.

Jóga pro hudebníky lze chápat jako jemné rozšíření pedagogického prostoru. Kdo se touto cestou vydá, často zjistí, že i drobné změny ve fyzické přípravě, práci s dechem nebo přípravě na koncert mohou výrazně ovlivnit pohodlí při hraní a přinést žákům cenný vklad do života – jak u nástroje, tak mimo něj. V dnešní době totiž potřebujeme vědomě dýchat a pečovat o své tělo i mysl snad více než kdy jindy. A protože je to především **sebezkušnostní záležitost**, srdečně Vás zvu k vyzkoušení těchto technik na některém z mých workshopů, kde můžete jejich účinek pocítit na vlastní kůži.

► Kristýna Šrámková

► *Mgr. Kristýna Šrámková, Ph.D. vystudovala hru na klavír na Pražské konzervatoři. Je absolventkou bakalářského studia Hudební vědy na FFUK v Praze a magisterského studia Hry na klavír a učitelství HV pro střední školy na katedře hudební výchovy PedF UK v Praze ve třídě doc. MgA. Jany Palkovské. Tady v roce 2025 dokončila doktorské studium s disertační prací „Jóga jako součást výuky hry na klavír. Aspekty fyzické, mentální a filosofické“ a vyučuje zde volitelný předmět „Yoga for Musicians as a Tool for Prevention and Well-being“ vycházející z vlastního výzkumu. Je certifikovanou lektorkou jógy (Yoga Alliance, MŠMT) o józe v kontextu zdraví hudebníků přednáší na mezinárodních konferencích, pořádá kurzy pro pedagogy ZUŠ (DVPP), workshopy pro orchestry a interpretační kurzy. Je členkou České společnosti pro hudební fyziologii a medicínu hudebníků. Jako hudební redaktorka spolupracuje s ČRo Vltava, kde je autorkou pořadu Klapka.*

Katedra klavírní interpretace

Soutěžní úspěchy studentů KKI HF JAMU 2025

Kento Satsuma

Mezinárodní smetanovská klavírní soutěž 1. cena

pedagogické vedení:
prof. MgA. Jan Jiraský, Ph.D.

Aneta Horáková

Mezinárodní Nováková klavírní soutěž 2. cena

pedagogické vedení:
prof. MgA. Alena Vlasáková
MgA. Pavel Zemen

Matej Šabík

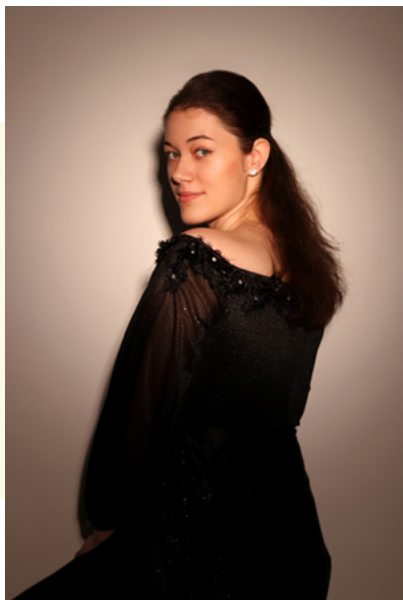

pedagogické vedení:
prof. MgA. Alena Vlasáková
prof. MgA. Jan Jiraský, Ph.D.

6. Internationalen Klavierwettbewerb der Begegnungen Dresden „Johann Sebastian Bach“
2. cena a Cena za nejlepší interpretaci J. S. Bacha

Elena Jarešová

pedagogické vedení:
prof. MgA. Alena Vlasáková
MgA. Maroš Klátik, ArtD.

Golden European Piano Awards 2025
Gold Prize v kategorii Virtuoso

Pavel Beck

pedagogické vedení:
doc. MgA. Alice Rajnohová, Ph.D.

Mezinárodní Nováková klavírní soutěž 2. cena

Improvizace

Květy jako téma k improvizaci

Květy jako téma k improvizaci či vlastní skladatelské tvorbě je možné využít kdykoliv během roku a inspirovat se tak proměnou přírody a květů během jednotlivých ročních období.

Já jsem s tímto tématem oslovila žáky své klavírní třídy na konci léta a po své více než třicetileté praxi tak připravila trochu netradiční začátek nového školního roku. Podobným způsobem můžeme s tématem pracovat například před začátkem nového kalendářního roku, vítat jaro nebo se těšit na letní prázdniny. Vše je na fantazii učitele.

Mě osobně inspirovalo léto, čas letních prázdnin, kdy se člověk nabíjí přírodou, vdechuje rozmanité vůně, pozoruje barvy a jen tak je, zatouží po sdílení těchto dojmů a začne hledat způsob, kam tuto energii nasměrovat a jak se o ni podělit s ostatními lidmi. Nabízí se improvizace či skladba. Mám ráda různá tematická zákoutí, možnost propojovat skládání žáků s různými obory – zpěvem, výtvarným a tanečním oborem. Společně hledat harmonii mezi hudbou a slovem. Výsledkem této spolupráce byly v minulosti již dva úspěšné projekty v ZUŠ v Hostinném a v Trutnově (Bájně bytosti, Perly secese).

Před začátkem nového školního roku jsem svým žákům poslala motivační dopis:

„Milí žáci, posílám vám první postřehy a podněty ke skladatelské či improvizaci přehlídce „Květy léta“. Každý si vyberte jednu květinu, která se vám líbí (růže, leknín, luční kvítí atd.), a vnímejte – zrakem, čichem, hmatem – její energii, kterou se pokuste hudebně vyjádřit (zapsat do not, poznámek, zvukovým záznamem). Pro klavíristy předpokládám jako hlavní nástroj klavír, ale můžete použít jakýkoli další (zvonkohru, tri-angl, bubínek, další nástroje). Nahrávky, nápady, případně dotazy můžete posílat už teď nebo je přinést na první hodinu. Přeji krásný zbytek prázdnin...“

Květinové téma žáky oslovilo a inspirovalo, o nápady nebyla nouze. Nejoblíbenější květinou se stala růže – žlutá, rudá, vínová, bílá. Dále kopretina, fialka a čekanka. Dvakrát se objevila levandule a lilie, ale také náprstník, leknín a afrikány. Zastoupení měl i kaktus, krvavec toten nebo květ kopřivy.

A jaký názor na „Květy léta“ měli zúčastnění žáci? Některé z nich jsem oslovila a poprosila je o vyjádření:

„Přímo před zahráním se mi líbilo, jak jsem si sedl a vnitřně jsem se připravil.“

Vybral jsem si tulipány – líbily se mi různé barvy, jak na jaře vyrostou, hezky vypadají, když na ně svítí sluníčko; cizokrajný interval zvětšené sekundy před kon-

cem, poslouchání velké sekundy na začátku, která se vyhoupne až do čisté kvinty – než jsem to zahrál na hodině, zkoušel jsem to doma...”

► Jakub Moravec (9 let)

„Svlačec a netýkavka – tato skladba má znázorňovat lehce dramatický zápas mezi netýkavkami a svlačcem. Dozvěděl jsem se, že svlačec není původně evropský druh, ale pochází ze Sibíře. Je to parazit a chce vyhubit všechny netýkavky v okolí, ale to se mu nepodaří a netýkavky se navzdory svlačci vysemení.

Když jsem se dozvěděl o tomto zadání, hned jsem začal přemýšlet, co a jak budu hrát, a asi za 2-3 týdny jsem začal skládat tuhle skladbu.”

► Jan Mach (13 let)

„Když jsem se o tom dozvěděla, hned jsem věděla, o čem bude moje improvizace (lilie). Přemýšlela jsem nad tím, jak vše zpracuji, nakonec jsem si vybrala něžnost s trochou pestrosti. Pomohlo mi to s rozvíjením fantazie i s tím, jak věci v přírodě fungují. Naučila jsem se napsat melodii, použít opakování hlavní myšlenky na konci a našla jsem vybočení ze základních funkcí – tóniky a dominanty. Skladbičku jsem hrála z paměti. Správný prstoklad mi pomohl lépe technicky zvládnout hraní. Pravý pedál dodal lilím barvu a zpestření...”

► Sofie Zejfartová (12 let)

„Když jsem se dozvěděla o tomto zadání, hned jsem věděla, že chci napsat skladbu o nějaké veselé, lадné, jemné a zároveň krásné květině. Na tento popis se lek-nín skvěle hodil. Ve skladbě jsem se snažila znázornit

jeho okvětní lístky vycházející z jednoho bodu, růžovou barvu a list, na kterém sedí. Vybrala jsem si ho proto, že mi připadal jako lадná baletka. Přehlídka mi dala velkou dávku inspirace, nápadů a zjistila jsem díky ní, jak různé může být vyjádření květin s pomocí klavíru. V průběhu tvoření měla skladba spoustu podob, použila jsem vybočení do jiné tóniny, a finální verze se mi opravdu líbí.”

► Nicol Schliegsbirová (12 let)

Zpětně mě překvapilo, jak děti měly od začátku pocitovou představu, o čem by jejich květina měla vyprávět. Na prvních hodinách jsme veškeré nápady zapisovali do notových sešitů, zkoušeli jsme zhudebněné motivy od různých tónů, v různých obměnách a návratech. Hojně jsme využili přenášení motivů nebo druhých hlasů přes celou klaviaturu. Když dítě vidí svou skladbičku zapsanou v notách, lépe si ji může prohlédnout ze všech možných stran. Tím nejkrásnějším momentem je pak již vlastní předvedení na pódiu.

Příprava na koncert je již podobná nácvičce jiných přednesových skladeb, tyto jsou však jedinečné tím, že jde o nápady a představy samotných dětí. Ukazují jim, jak si tyto drobné motivy uspořádat do smysluplného celku. Pedagog zároveň pochopí, k čemu jeho žák více tíhne, jakou má povahu, jakou má fantazii. Společně pak prožijí něco nového – úspěch neoceňovaný diplomem, ale čistou radostí. Tato zkušenost je zároveň přínosem pro čtení dalších klavírních skladeb a odkrývání jejich podstaty, nálady, kterou je pak snadnější přesvědčivě interpretovat. Bylo pro mě jako pro pedagoga příjemnou změnou zahájit výuku z nepopsaného listu fantazie dětí.

► Štěpánka Hrubecká

► Autorka článku BcA. Štěpánka Hrubecká je absolventkou oboru hra na klavír na pardubické konzervatoři ve třídě MgA. Martina Hršela a skladby ve třídě MgA. Jiřího Gemrota na pražské konzervatoři. V roce 2017 úspěšně ukončila bakalářské studium Klavírní pedagogiky na HF JAMU ve třídě prof. MgA. Jiřího Doležela. V současné době je v MC HF JAMU posluchačkou Kurzu č. 5 – Klub absolventů kurzů MC. Pedagogicky působí na ZUŠ v Trutnově a v Hostinném.

Poznámka redakce: Tři ze skladeb, které vznikly v rámci přehlídky „Květy léta“, najdete v Notové příloze.

Nahrajme se pro radost

V letošním roce se poprvé vedle improvizací přehlídky Paprsky štěstí (Metodické centrum 21. března 2026) objevuje i navazující výzva Nahrajme se pro radost. Jedná se o rozšíření, které dává možnost zúčastnit se zkrácené online verze této přehlídky (na stejné téma). Je určena především pro učitele

a žáky, kteří nemají možnost účasti na živé přehlídce (například pro velkou vzdálenost), nebo zatím nemají odvahu na druhé zadání improvizacího úkolu, který vzniká přímo v den koncertu. Také jsou zde zařazeny nahrávky z živé přehlídky, které účastníci zaslali se souhlasem ke zveřejnění. Z poslaných na-

hrávek vznikne program s odkazy na nahrávky na YouTube. Program naleznete v průběhu května na webových stránkách <https://pianissimo.cz/>

► Věra Chmelová

Notová příloha

Z dílny mladých skladatelů

Kopretina

Sean Máslo (9 let)

Piano

$\text{♩} = 62$

p *mf* *pp*

p *p*

mp *mf* *f*

8vb

Kopretina vznikla ze zpívaného slova „kopretino“ citovaného nejen v základní tónině F dur, ale také v inverzi v levé ruce, v opakování ve slabé dynamice a šťastným otevřením v tónině Fis dur na konci.

Krvavec toten

Benjamín Kaplan (9 let)

♩ = 86

Piano

10

18

Krvavec toten inspiroval svou klasovitou hlavičkou, kterou žák vystihl šestnáctinovými notami a naopak celkem chudičký rovný stoněk hrou unisono.

Fialka

Karolína Šťastná (9 let)

Piano

9

mf *p*

16

mp 8va

Fialka se rozevlála v jemných obloučcích s houpající odpovědí a letem o oktávu výš.

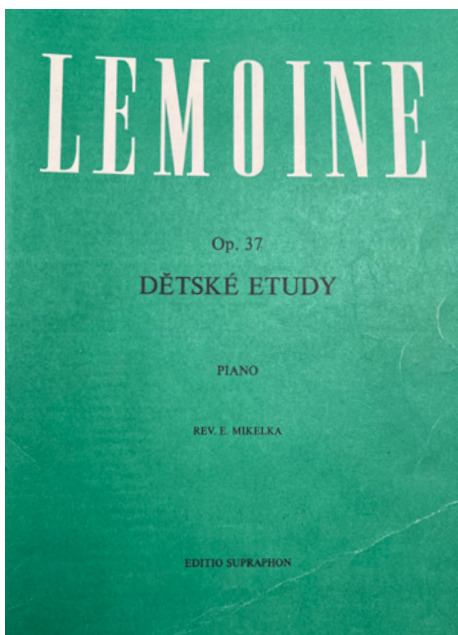
Metodika a odborné studie

Romantické etudy pro klavíristy na ZUŠ - Henri Lemoine: Dětské etudy (Études enfantines) op. 37

Milé kolegyně a kolegové,

dnes bych se ráda věnovala romantickým klavírním etudám určeným žákům ZUŠ. V předchozích vydáních Pianissima jsem rozebírala etudy pro nejmenší klavíristy a podívala se „na zoubek“ všem pěti dílům Alba etud. Dnes můžeme tedy postoupit dále a zaměřit se na tvorbu skladatelů období světového romantismu. V této době se výuka hry na klavír houfně přesouvala z výhradně šlechtických paláců do měšťanských domů, a u většiny v té době vyhledávaných pedagogů docházelo k potřebě psát technickou literaturu pro své žáky. Tuto cestu zahájil již ve svém obsáhlém díle Carl Czerny, jemu se však budu věnovat až v příštích úvahách a rozborech – máte se tedy opět na co těšit.

Často slýchám stesky kolegů na to, že dnešním dětem není hudba romantismu příliš blízka – obsahuje totiž mnoho technických prvků, které nejsou schopny zvládnout, a proto je odradí sebemenší neúspěch (což může být i pomalé nastudování těchto klavírních klenotů). Mnohem raději žáci přemlouvají své pedagogy k zadání skladeb současných (i populárních) autorů, hudby z filmů nebo populárních písní. S lehkostí a radostí se přenášejí přes úskalí například délky skladby, která může být u jiného období kamenem úrazu, tempa (přeci to nebudu hrát pomalu, když to ve filmu hrají rychle) nebo složitější harmonizace (ta se dá například u písní nebo aranží upravit). Když jim chceme zadat drobnosti napří-

klad z tvorby Roberta Schumanna, běžní žáci klavírního oddělení stráví studiem i jednostránkové skladby půl školního roku a chceme-li po nich kvalitní nastudování, je to najednou moc práce a úplně je to nebaví. Jednou z možností, jak seznámit žáky s romantickou tvorbou, je výběr etud, z nichž mnohé mají od autorů nebo vydavatelů poetické názvy a nejsou příliš rozsáhlé: například Henri Bertini: Dvacet pět lehkých etud op. 100, nebo sáhnout do osvědčených Dětských etud op. 37 Henri Lemoina. Zkušenějším z nás nebude činit potíž poeticky pojmenovat i tyto etudy, ze kterých se rázem mohou stát milé koncertní kousky. Rozhodně doporučuji žáky s technickou literaturou období romantismu seznámit, neboť nese kompoziční prvky tohoto období a je předstupněm pro stu-

dium etud například Johanna Baptisty Cramera. Koho z vás zajímají i další opusy romantických autorů, tomu doporučuji podívat se například do archivu bakalářských prací Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové, kde najdete kvalitní rozbor velkého množství instruktivních klavírních etud 19. století se zaměřením na tvorbu Henriho Bertiniho a Stephena Hellera¹.

Henri Lemoine (1786 – 1854), francouzský hudební vydavatel, skladatel a učitel hry na klavír byl žákem Antonína Rejchy. Po svém otci, Antoineovi Marcelovi Lemoinovi převzal v roce 1816 hudební vydavatelství **Éditions Henri Lemoine**, které je činné dodnes². Jeho skladatelská tvorba není až tak rozsáhlá a je již v současnosti poněkud neživotná, ovšem jeho **Études enfantines** jsou stále vydávány a používány ve výuce. Nebojme se tedy do nich sáhnout a podle technické vyspělosti žáka z nich vybrat méně či více. Myslím, že se „dětskými“ nebudou zdát ani starším žákům prvního stupně. Etudy jsou ve všech

¹ Klára Vlčková: **Instruktivní klavírní etudy 19. století**, Univerzita Hradec Králové 2013, bakalářská práce
² <https://www.henry-lemoine.com/en/content/6-Home>

dostupných vydáních seřazeny stejně, já používám vydání Editio Supraphon 1989 v revizi Emila Mikelky. Pokud toto vydání máte také, jistě jste si všimli různých variant nácviku v záhlaví téměř každé etudy. Je právem revidujícího uvádět nejen prstoklady (které jsou zde zdařilé pro dětské ruce), ale i metody, jak etudy nacvičovat. Je také možností pedagoga tyto mnohdy úsměvné varianty ignorovat.

1. **Allegro** – stupnicová etuda pro pravou ruku v taktu Alla Breve, dbáme na správný pohyb v pravé ruce; víme, od jakého tónu C dur řada začíná; v levé ruce si určíme akordy, které máme včas připravené.

2. **Allegro** – to samé pro levou ruku, opět v taktu Alla Breve, určíme si, kde je stupnicová řada přes dvě oktávy (doporučuji velmi podobně myslet i při studiu etudy C. Czerného op.299/2).

3. **Moderato** – taneční etuda, ze které lze používat i jen jednotlivé části nebo je kombinovat (1-32), případně po 47. taktu zopakovat takt 25-32 a máme rondo + codu (od taktu 49).

4. **Allegretto** a 5. **Allegretto**, sostenuto il canto: dvě „prstovky“, jedna pro pravou a druhá pro levou ruku. V čísle 4. doporučuji přečíst se žákem a ukázat poslední řádek v levé ruce (aby správně přečetl ligatury), a v čísle 5 pak přechod mezi takty 13-14, kde je lehce přehlédnutelná 8va.

6. **Allegretto** – zde si dejme pozor na zbytečné akcentování v taktech 17-23 a vnímejme krásný dvojhlas v taktech 25-32.

7. **Allegretto** – je opět etuda taneční, trochu dlouhá a ne moc zajímavá.

8. **Allegro moderato** – je prstokladová „potvůrka“ v triolách unisono.

9. **Allegretto** – etuda, kterou můžeme podepřít příběhem (pohádkou) anebo lze hrát jen část (takty 1-24).

10. **Moderato** – pěkná kompozice, která krásně ukazuje přechod do paralelní tóniny, je psána ve formě

a-b-a, harmonicky lehká, lze ji se šikovnějšími žáky na hodině transponovat.

11. **Mouvement de Valse** – mne svádí k otázce: „Proč valčík, který svádí k vyrážení třetí doby?“ a odpovědi: „Raději nezadávat.“

12. **Allegro moderato** – je pěkná, oblíbená prstová etuda, která procvičuje „sbalování dlaně“.

13. **Mouvement de Valse** – je etuda pro hodně šikovné žáky, v levé těžký malíček: „skok“ v kvintě.

14. **Moderato** – pokud chceme tuto rozsáhlejší etudu zadat, tak jen žákům s velkou rukou, bez doporučených rytmizací, a při hře dbáme na zpěvnost a volnou dlaň.

15. **Allegretto** – oblíbená prstová etuda, ve které se snažíme vnímat barvy v obou rukou, nezačínáme pravou po pomlce „nekulturním“ tónem a dáme si pozor na natištěné akcenty, kterými můžeme lehce zničit frázi.

16. **Andantino quasi allegretto** – triolová prstová etuda, kde si dáme pozor i na přesný rytmus.

17. **Allegretto** – kompozičně hezká etuda, dejme si pozor na natištěné akcenty v předtaktích, které jsou hudebně nelogické.

18. **Moderato** – tuto etudu doporučuji spíše nezadávat, neboť žákovi ztuhne dlaň i prst na repetovaném tónu.

19. **Allegretto** – můžeme žákovi přiblížit jako divadlo – je zde hodně dynamiky, hlasy se proplétají a vedou spolu expresivní dialog. Můžeme také použít jen prvních 16 taktů, a dobře dodržet rytmus a vypo-slouchat dlouhé tóny v dvojhlasu.

20. **Allegro moderato** – je výborná prstová etuda, doporučuji označit si, kde je černá klávesa (změny harmonie).

21. **Andantino grazioso** – je půvabná etuda pro děti, které se dokáží dobře poslouchat. Všimněte si frázování (viz německý romantismus).

22. **Moderato** – harmonicky zajímavá etuda pro pravou ruku v mollové tónině.

23. **Moderato** – etuda ve formě a-b-a, spojuje jak akordy tak stupnicové řady v triolách v pravé ruce a přidává synkopický doprovod s akordy v levé ruce. Než běžný žák tuto etudu přečte, uplyne hodně času, doporučuji tedy nezadávat nebo z ní vzít opět pouze část (takty 1-12).

24. **Allegro moderato** – tuto etudu zadáváme, až když máme zařité stupnice (podobně jako v Albu etud 1 č. 16, 17), a to kvůli stylizované rytmizaci stupnicových řad. Je vhodné si uvědomit a označit, kde je stupnice C dur a kde G dur, a dobře spočítat poslední řádek.

25. **Mouvement de Valse** – opět taneční etuda, kterou doporučuji spíše k poslechu než k nastudování. Můžeme zde ukázat Da segno al Fine, a pokud se ji rozhodneme zadat, vynechejme dlouhé repeticce.

26. **Mouvement de Valse** – doporučuji spíše nezadávat (drobně sbalená ruka se střídá s velkým intervalem).

27. **Allegretto** – zde má levá ruka doprovod ve vícehlasu pod žertovou melodií, kromě taktů 25-32, kdy má „procházku“ v C dur.

28. **Allegretto** – tuto etudu doporučuji zadávat jen šikovným žákům – dejme pozor na možné zatuhnutí ruky. Lze použít jen část etudy nebo hrát místo šesti akordů jen dva ve čtvrtových notách s tečkou a užívat si harmonie.

29. **Allegro** – tato etuda ve formě a-b-a je nudný „kolovrátek“, kde jsou k sobě poslepované různé technické problémy, můžeme ji žákům zahrát jen k poslechu a harmonickému rozboru.

30. **Moderato** – doporučuji nezadávat, špatně se čte.

31. **Allegro** – moc pěkná prstová etuda pro šikovnější žáky, jedna z mála v mollové tónině (g moll).

32. **Allegro moderato** – doporučuji nezadávat, je to „prstolam“.

33. **Moderato** – každá část etudy řeší jiný problém (obrátky, stupnicové řady), jako cvičné varianty bych se přikláněla k úhozovým a ne doporučeným rytmickým.

34. **Allegretto quasi andantino** – je etuda jako celek docela nezáživná. Můžeme použít takty 45–60 jako krátkou etudu s vypsáním ozdobami v šestnáctinových triolách.

35. **Allegretto** – skvělá etuda na procvičení tříhlasých a čtyřhlasých akordů a jejich obrátů, Čteme po harmoniích v taktech a nedbáme poznámek o způsobu hry. ☺

36. **Allegretto quasi allegro** – prstová etuda, dbejme na fráze přes taktové čáry.

37. **Moderato** – doporučuji spíš nezadávat, neboť připomíná některé překomponované Czerného etudy a zejména poznámka ke střední části je pro děti neproveditelná.

38. **Moderato** – etudu lze nazvat mazurkou, jde zde vlastně o její nácvik, nezadávat ji.

39. **Andantino** – zpěvná etuda, která se však špatně čte, nezadávat ji.

40. **Andantino** – zadávejme, ale bez vypsání nesmyslných akcentů. Etuda se hodí pro čtení složitějšího zápisu rytmů (od taktu 21).

41. **Allegro moderato** – poněkud delší, dvoudílná etuda (druhá část je značena *Piú lento*). Pozor v sudých taktech na doprovázející ruku, aby nerozabila frázi té druhé.

42. **Andantino** – hezká terciová etuda ve formě a–b–a, lepší než mnohé Czerného. Necvičte nesmyslná

předcvičení, pokud žákovi nejdou tercie v legatu, nehrajte je, ale předeďte artikulaci a tvořte frázi.

43. **Allegro moderato** – etuda pro široké žáky, krátká, melodická, mollová (c). Doposlouchávejme intervaly v půlových notových hodnotách.

44. **Andantino** – opět etuda pro široké žáky. Určíme akordy, označíme změny klíčů, užijme si krásné harmonie pod čistým pedálem a plynulé překládání rukou.

45. **Moderato** – tuto etudu doporučuji spíše nezadávat.

46. **Moderato** – pokud chceme hrát skladbu ve Fis dur, pak zadávejme. Díl A se čte dobře, mění se jen skrytá melodie v palci. Díl B – motiv v taktu se několikrát opakuje.

47. **Andantino** – typická romantická etuda, krásná, melodická, je vhodné se dobře naučit překlady přes palec v levé ruce a označit si změny harmonií.

48. **Allegretto quasi allegro** – doporučuji spíše nezadávat, je zbytečně dlouhá.

49. **Moderato** – patří mezi těžší, ale je skvělá na hru v akordech a jejich obrátech. Je potřeba myslet v harmoniích a nečíst skladbu po jednotlivých akordech, ale vnímat takty jako celky.

50. **Allegretto quasi allegro** – tuto etudu můžeme použít ve volnějším tempu jako melodickou skladbu nebo v rychlejším tempu jako koncertní kousek.

Věřím, že mé poznámky k jednotlivým etudám usnadní jejich výběr pro vaše žáky. Snadnější a kratší

etudy si mohou zahrát všichni, obtížnější zkusme nastudovat se šikovnější a pracovitější „části“ naší třídy. Pokud se jim budou hrát dobře, použijte je i ke koncertnímu provedení. Z delších etud použijte části k procvičení některé techniky. Přejí vám hodně radosti nejen s těmito romantickými drobnostmi.

► Martina Vlčková

► Autorka článku BcA. Martina Vlčková vystudovala Konzervatoř v Pardubicích obor Hra na klavír ve třídě prof. Aleny Vlasákové. Po studii na konzervatoři se vzdělávala v Metodickém centru HF JAMU Brno. V roce 2013 se stala jedním z prvních absolventů bakalářského oboru Klavírní pedagogika na HF JAMU Brno, kde studovala s vyznamenáním ve třídě prof. Aleny Vlasákové. V současnosti přibližuje klavírní veřejnosti i pedagogům ZUŠ formou rozborových článků známé i méně známé sbírky elementárních etud, a své metodické i praktické zkušenosti, které zaměřuje zejména na práci s klavírní technikou u začínajících pianistů, ráda předává formou přednášek a seminářů. Je mimo jiné autorkou překladů metodických materiálů pro výuku začátečníků (A. Ljochina „Cesta do země intervalů“) a překladu ruské klavírní školy „Put' k muzicírování“ D. Barenbojma, kterou doplnila o pracovní listy. Pedagogicky působí od roku 1997 jako učitelka, korepetitorka i vyhledávaná komorní spoluhráčka na ZUŠ Střezina Hradec Králové, kde také vedla mezi lety 2003 – 2010 klavírní začátky pianisty Matyáše Nováka. Od roku 2019 působí jako předsedkyně klavírní sekce ÚUR ZUŠ ČR.

Rubrika Hravý muzikant

Lesní stezkou ke klavíru

Milí muzikanti, v dnešním okénku hravé klavírní rubriky bych vás ráda pozvala do lesa a představila vám sešit pro začínající klavíristy **Lesní stezkou ke klavíru**. Jak nám název napovídá, zavede nás do lesa.

Společně s dětmi navštívíme osm stanovišť a potkáme se s místními obyvateli. Čeká nás mraveniště, světlušky, sovy, jezevec, veverka, vlk, medvěd a společné závěrečné setkání. Celkem 45 stran s hudebním obsahem. Sešit je opět vytvořený ručně. Noty i obrázky jsem nakreslila sama. Vymyslela jsem si básničky, drobné skladbičky i improvizace. Notové osnovy nejsou přesné, lezou do kopce, z kopce...jako v lese. Nejsou vůbec dokonalé, ale zase je v nich ukrytý kousek ze mě. Snad na vás střípek této nálady přenesu, nebudete se bát tvořit dál – improvizovat, skládat, kreslit, doplňovat, dovádět, hrát si, bavit se, a hlavně učit se!

Sešit není klavírní škola, ani zde nenajdete nic vysvětleno. To nechám na vás, je na to v materiálu dost prostoru. Vysvětlování se věnuji v obou dílech **Cesty ke klavíru**. Sešit slouží především k procvičování, k opakování, pro vyplnění volných chvílí v hodinách klavíru, k doplnění vašich oblíbených materiálů. Nechává opět spoustu prostoru pro kreativitu vás dospělých, ale především dětí. Za dva měsíce používání tohoto sešitu můžu říct, že žáky opravdu baví, rozvíjí i inspiroje. Neuvádím zde typ úhozu, to nechám na vaší volbě a schopnostech dětí. Volné takty při hře dohromady, kde se ruce střídají, nechávám bez pomlky. Je snadné si je v případě potřeby doplnit. Dopište si s dětmi svoje prstoklady, úhozy, dynamiku a vše, co vám bude chybět, objevte náladu a atmosféru jednotlivých zastavení i jejich obyvatel.

Co na lesní stezce najdeme?

Vždy na začátku kapitoly je úvodní básnička. Ta nám stanoviště představí. S básničkou se potom pracuje dál v kapitole. U obrázku se dozvíme, co nového se v kapitole procvičuje.

Mraveniště

Nota c1, čtvrtová nota a pomlka, 2/4 takt.

Světluška

Noty d1, h, dvě noty osminové, mezzoforte.

Soví povídání

Noty e1, a, půlová nota a pomlka, piano, forte, 4/4 takt.

Jezevec

Noty f1, g, celá nota a pomlka.

Veverka

Noty g1, f, nota půlová s tečkou, 3/4 takt.

Vlk

Noty a1, e, pianissimo, fortissimo.

Medvěd

Noty h1, d, crescendo, decrescendo.

Lesní stezkou

Noty c2, c, osminová nota a pomlka, synkopa.

V každé kapitole se pravidelně opakují stránky:

Hrajeme noty – krátké melodie, které nás seznámí s nově procvičovanými notami a rytmem.

Cvičíme rytmus – krátká rytmická cvičení, která provádíme na klávesách! Můžeme hrát na zadaných tónech, nebo podle sebe. Ze zadaných tónů si můžeme vybírat, nebo být odvážní a hrát na všech, vytvářet jednoduché melodie. Pokud je zadaná dynamika, hrajeme i s ní.

Čteme noty – černé kuličky, jako mravenčí hlavičky, bez rytmu, jedna za druhou. Noty si přečteme, můžeme hrát i pozpátku, přeskačovat.

V kapitolách narazíte na oblíbená improvizací cvičení, drobné skladbičky, různé rytmické hrátky, doplňovačky. Improvizace jsou často na zadaných klávesách, podloženy textem, což je pro začátečníky jednodušší. Můžete ale být odvážní a pojmout si je po svém.

Doprovody jsou většinou vyřešeny akordickými značkami, jen u některých cvičení je dopsán jednoduchý doprovod. Můžete si své doprovody ochutnat podle sebe, hlavně se nebojte tvořit spolu s dětmi.

Přeji všem, hlavně dětem, spoustu radosti a krásně strávené společné chvíle u klavíru!

► Autorka článku Linda Horňáková vystudovala hru na klavír na brněnské konzervatoři ve třídě Mgr. Marie Kühnové. Třináct let pedagogicky působila v Soukromé základní umělecké škole Mgr. Radmily Chmelové v Brně. Momentálně učí hru na klavír v ZUŠ ve Bzenci a v Hodoníně. V posledních letech se zaměřuje na tvorbu notových materiálů, učebních pomůcek a her s klavírní tematikou pro malé klavíristy. Ty představuje na přednáškách a seminářích učitelům ZUŠ. V Metodickém centru JAMU absolvovala Kurz č. 1 a 2. S časopisem *Pianissimo* trvale spolupracuje od roku 2020.

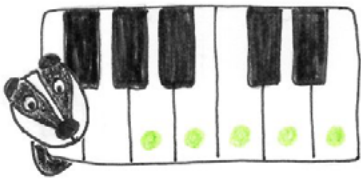
► Linda Horňáková

Hrajeme na zadaných klávesách:

Můžeme hrát jakkoliv, střídat ruce, tvořit si svou melodii, tedy **improvizovat!**

Pomůže nám úvodní básnička a doprovod.

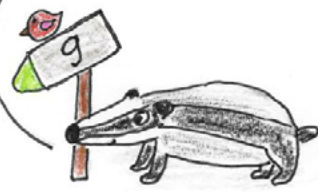
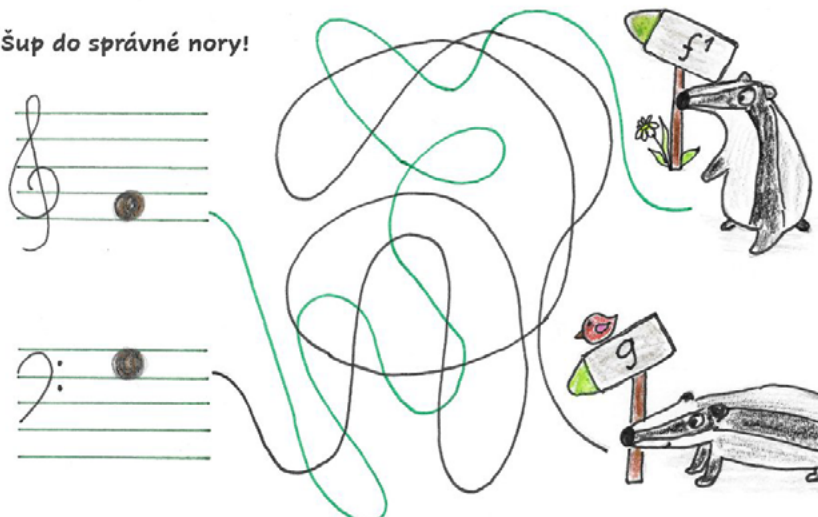
Jezevec leze pomalu, je unavený a nemá dobrou náladu.

Doprovod:

Šup do správné nory!

Materiály do výuky

KLAVÍRNÍ NÁRAMKY I.

Sbírka klavírních preludií s názvem Klavírní náramky I. vznikla pro radost a potěšení. Jejím hlavním hudebním posláním je připravit mírně a středně pokročilé klavíristy na hru skladeb z období impresionismu. Jednotlivá preludia obsahují prvky impresionismu, které mohou pomoci zjednodušit cestu ke skladbám C. Debussyho, M. Ravela a dalších významných představitelů hudebního impresionismu.

Každé preludium má svůj název podle náramku z broušených korálků. Byly to právě broušené skleněné korálky, které se staly inspirací pro vznik názvů skladeb. Jakmile vznikly náramky, žáci klavírní hry si vybrali ty, na které následně vznikla preludia, ve většině případů „ušitá žákům na míru“. Každá skladba i náramek je doplněn QR kódem, který obsahuje odkaz na nahrávku skladby.

Názvy náramků a preludií jsou především z oblasti přírody a vesmíru – Kapky rosy, Mořská hladina,

Rulandské modré, Noční obloha, Červánky, Sluneční svit, Rozkvetlý les, Louka po dešti, Měsíční paprsky, Velký třesk. Délka preludií je většinou 1-2 minuty, zápis na 2 stránky. Preludia vnímám jako prchavé nálady, které se podařilo alespoň občas zachytit do not. Nehleďte v nich hloubku, jsou jen odleskem duše potěšené pohledem na třpyt broušených skleněných korálků.

Sbírka vyšla vlastním nákladem v prosinci 2025 a je k dispozici k prodeji v Brně (především na konzultačních dnech Metodického centra) a bude postupně i u dalších domluvených prodejců, např. Knihkupectví Papírová loď v Rumburku nebo Hravý muzikant Lindy Horňákové. Jednotlivé skladby je možné stáhnout za nižší poplatek na e-shopu webových stránek: www.pianolka.cz. Pro případné zájemce je možné vyrobit i hudební náramek. Nahrávka celé sbírky je k poslechu na stránkách:

https://www.youtube.com/watch?v=GLh8MlIINaM&list=RD-GLh8MlIINaM&start_radio=1

Bude-li ze strany žáků a klavírních pedagogů zájem o další preludia, může mít sbírka i pokračování.

► Věra Chmelová

► Autorka článku Mgr. Věra Chmelová, Ph.D., pedagogicky působí v ZUŠ Orchidea classic v Brně a ZUŠ Brno, Veverí. Je rovněž externím pedagogem metodiky hudebně teoretických předmětů na JAMU v Brně

a posluchačkou Metodického centra KKI HF JAMU v Brně. Věnuje se pedagogické a přednáškové činnosti, ve volném čase tvorbě instruktivní literatury. Více informací na stránkách www.pianolka.cz

Rulandské modré

PINOT NOIR

Věra Chmelová

Piano

Moderato comodo

mf

mf

p misterioso

tempo rubato

Jak si spolu děti mohou povídat o hudbě

Jak hra funguje?

Žák si vytáhne na hodině kartu otočenou otázkou dolů, přečte si pro sebe otázku, zamyslí se a zkusí si na ni sám v duchu odpovědět. Otázku z karty pak přečte nahlas žákovi, který má hodinu po něm. Druhý žák odpoví a zeptá se ho na totéž, nebo vybere otázku novou. Také si žák může pro dalšího žáka vybrat z nabízených 2-3 otázek pro něj tu nejzajímavější. Určitě by se našla i řada dalších variant hry.

Hra nyní obsahuje 112 otázek, zadní stranu totožnou pro všechny karty, list prázdných karet pro vytvoření vlastních doplňkových otázek a odkaz na návod k použití.

Konverzační karty „Klavírní rozhovory I.“ jsou k zakoupení na e-shopu www.pianolka.cz

► Věra Chmelová

Pomůcka s názvem KLAVÍRNÍ ROZHOVORY I. vznikla pro žáky ZUŠ, konkrétně pro rozvíjení dialogu mezi klavíristy. Narozdíl od studentů jiných nástrojů (např. smyčcových či dechových), kde je zvykem hrát již od začátku studia v duu, triu, v souboru či orchestru, klavíristé jsou u svého velkého nástroje často tak trochu osamocení. Nejčastěji u něj sedí s pedagogem nebo s rodičem, ale méně často se svými vrstevníky (většinou až po pár letech studia, kdy už si na samotu tak trochu zvykli). O muzice se tedy velmi často baví s dospělými, méně příležitostí mají povídat si o hudbě se svými vrstevníky. A když už se příležitost naskytne, nemusí to jít snadno a samozřejmě. Aby se to dětem lépe dařilo, vytvořila jsem tuto kartičkovou pomůcku.

Klavírní soutěže

Mozartova klavírní hudba má v Brně své trvalé místo

V letošním roce slavíme významné výročí 270 let od narození W. A. Mozarta. Jeho hudební odkaz bude zaznívat v o to větší šíři a intenzitě.

Klavírní dílo tohoto génia klasicistní hudby má své trvalé místo také v Brně. Již více než třicet let ožívají Mozartovy skladby pod prsty mla-

dých pianistů na soutěži AMADEUS. Tato mezinárodní klavírní soutěž je ve světovém kontextu ojedinělá právě svým zaměřením výhradně na klasicistní repertoár a převážně na skladby W. A. Mozarta.

Co by tomu asi řekl sám Mozart? Když v roce 1767 ve svých jedenácti letech koncertoval v Brně (Mozartův

koncert se konal 30. prosince 1767 v Taverně (dnešní Redutě) na Zelném trhu), nemohl tušit, že o více než 220 let později bude na počest této události založena soutěž, která ponese jeho jméno, a budou se na ní hrát jeho vlastní skladby.

Jak píše ve své knize o Mozartovi v Brně Olga Erhartová (ERHARTOVÁ, Olga: *Mozart a Brno*. Brno: nakladatelství DOPLNĚK, 2005.), Mozart tehdy tři roky cestoval se svým otcem Leopoldem a patnáctiletou sestrou Marií Annou po Evropě a koncertovali v řadě měst, zejména v sídlech předních šlechticů. Na brněnském koncertě vystoupil Wolfgang se svou sestrou Nannerl (tak se Marii Anně říkalo) za doprovodu brněnských hudebníků. Mozartova rodina prožila v Brně celé vánoční svátky a odjela 9. ledna 1768.

Kroky účastníků každoroční mezinárodní klavírní soutěže AMADEUS mohou ve chvílce volna směřovat na Zelný trh a prostřednictvím sochy malého Mozarta, která se zde nachází, se pomyslně přenést do míst, kudy malý Wolfgang chodil. Přes dva metry vysoká socha s dětským tělem a dospělou tvář od sochaře Kurta Gebauera (instalovaná v roce 2008) stojí přímo před Redutou (jedním z nejstarších divadel ve střední Evropě), kde Mozart v roce 1767 se svou sestrou koncertoval. Tělo sochy zdobí jedno andělské křídlo, které symbolizuje tragičnost života hudebního génia.

Co se týká soutěže AMADEUS, časově se nacházíme v mezidobí mezi dvěma ročníky. Tak jako každoročně, proběhl 32. ročník i v loňském roce v polovině listopadu v prostorách brněnského Besedního domu. Tentokrát za účasti osmdesáti sedmi mladých klavíristů z deseti

evropských zemí. Výkony soutěžících hodnotila mezinárodní porota v čele s předsedou prof. MgA. Janem Jiraským, Ph.D. Soutěž skončila, ceny byly rozděleny. Zůstaly cenné zkušenosti, hezké vzpomínky, diplomy a fotografie na památku.

Příprava mezinárodní soutěže je organizačně náročná. A tak se nabízí otázka, čím je v období mezi dvěma ročníky zaměstnán organizační tým soutěže, bilancuje poslední ročník anebo již připravuje ten další? Je vůbec prostor pro odpočinek nebo všichni zasvěcení žijí s „AMADEEM“ více či méně nepřetržitě celý rok?

„Období mezi dvěma ročníky soutěže rozhodně není tak klidné, jak by se mohlo zdát. Sotva dozní poslední tóny Mozartovy hudby v sále Besedního domu, začíná její uzavírání v tom nejpraktičtějším smyslu – řeší se vyúčtování, bilance, vracíme se k průběhu soutěže a přemýšlíme nad tím, co fungovalo dobře a co bychom příště mohli udělat lépe. Bez této fáze by soutěž nemohla dlouhodobě existovat.“

Zároveň je to ale období, kdy se už plynule navazuje na další ročník. Člověk si od soutěže vlastně úplně neodpočine – jednou nohou ještě uzavírá to, co bylo, a druhou už stojí v přípravě toho, co přijde. Zima a jaro jsou pak časem, kdy se začíná velmi konkrétně pracovat na novém ročníku, domlouvají se spolupráce, promýšlí se koncepce a řeší se organizační rámec.“

Pro letošní 33. ročník připravujeme několik novinek, které považuji za poměrně zásadní, a právě proto je potřeba je velmi pečlivě promyslet. Soutěž AMADEUS má za sebou více než tři desetiletí nepřerušené existence a je pro nás důležité, aby se přirozeně vyvíjela, aniž by ztratila svou kvalitu a charakter. Nejde o změny pro změny, ale o citlivé posouvání soutěže tak, aby si udržela vysokou odbornou úroveň a pokud možno se i dál rozvíjela.“

Směr soutěže se podle mě nepoznává podle čísel, ale podle atmosféry a podle toho, že se pedagogové se svými žáky na soutěž AMADEUS rádi vrací. To je pro nás důležitě potvrzení, že má soutěž smysl. V současné době se navíc intenzivně věnujeme užší spolupráci s JAMU a Metodickým centrem, což vnímám jako přirozený krok v dalším odborném ukotvení soutěže,“ říká ředitel soutěže MgA. Vladimír Halíček, MBA, Ed.D.

Vladimír Halíček je nejen ředitelem soutěže AMADEUS, ale i ředitelem Základní umělecké školy Brno, Veverčí a zároveň také klavíristou (absolvoval magisterské studium oboru Klavírní interpretace na HF JAMU v Brně pod vedením prof. MgA. Aleny Vlasákové a prof. MgA. Jana Jiraského, Ph.D.). Zeptala jsem se ho tedy na jeho interpretační zkušenost a osobní vztah ke klavírnímu dílu W. A. Mozarta: *„K velkému klasicistnímu repertoáru jsem se dostal v době studií na konzervatoři, kde pro mě byly dlouhodobě nejdůležitější skladby L. van Beethovena. S tímto repertoárem pracuji v podstatě od té doby nepřetržitě. W. A. Mozart přišel trochu jinou cestou – především prostřednictvím jeho oper, které jsem již na konzervatoři poslouchal a postupně si k nim vytvářel vztah.“*

Právě operní Mozart mě pak ovlivnil v pohledu na jeho klavírní tvorbu. V jeho hudbě vnímám velmi konkrétní práci s frází, řečí, tempem a výrazem, která je blízka lidskému hlasu a přirozeně se promítá i do klavírní interpretace. Tuto zkušenost si navíc potvrzuji i jako ředitel soutěže, kde Mozartovy skladby poslouchám opakovaně v podání mnoha mladých pianistů – i při stejném repertoáru zní každé pro-

vedení jinak, a právě v této zdánlivě jednoduchosti se velmi rychle ukáže osobnost interpreta. Klasicistní repertoár je pro mě dlouhodobě samozřejmou součástí práce – jak interpretační, tak pedagogické.“

Kladný vztah ke klasicistní hudbě a výborná organizace a atmosféra soutěže jsou zřejmě faktory, které lákají k účasti učitele a jejich žáky, některé i opakovaně. Účast na soutěži tohoto typu je pro učitele i žáka náročná a je zapotřebí ji dobře naplánovat. Zajímá mě pohled učitele, který se se svými žáky soutěže AMADEUS zúčastňuje pravidelně. Oslovila jsem brněnského klavírního pedagoga Mgr. Martina Fišla (ZUŠ Vítězslavy Kaprálové Brno, Konzervatoř Brno, JAMU Brno), který připravuje své žáky na „AMADEA“ opakovaně a úspěšně (na posledním 32. ročníku získali jeho žáci Václav Langášek 1. cenu v I. kategorii a Vilém Langášek 2. cenu ve IV. kategorii a pan učitel Ocenění pedagoga za úspěšnou přípravu soutěžících). Zeptala jsem se, jak své žáky motivuje k účasti na soutěži, jak vybírá repertoár a s jakým časovým předstihem začínají skladby studovat...

„Své žáky motivovat většinou nemusím. Jsou zvyklí se soutěží zúčastňovat pravidelně. Soutěž Amadeus je velmi náročná, sjíždějí se na ní děti nejen z Evropy, a proto příprava na Amadea vyžaduje veliké úsilí nejen ze strany pedagoga, ale také ze strany interpreta. Reperto-

ár pro soutěž vybírám takový, aby byl pro mé děti různorodý a mohly ukázat co nejvíce svých hudebních, zvukových a technických předností. Skladby pro tuto soutěž dávám mladším dětem většinou až v září, starším ještě před letními prázdninami. Klasicistní skladby pro starší klavíristy již vyžadují delší přípravu.“, odpovídá Martin Fišl.

Co dodat na závěr? Přejeme všem zúčastněným učitelům a jejich žákům, aby je Mozartova hudba i nadále provázela životem a přinášela jen radost a potěšení. A organizátorům hodně energie k přípravě dalšího ročníku!

► Miroslava Raková

Propozice 33. ročníku naleznete na webové stránce soutěže: <https://www.amadeusbrno.cz/aktualne/>

Poznámka redakce: Hudbu W.A. Mozarta u jeho sochy si můžete poslechnout v aplikaci Play Brno, která interak-

tivní formou a s využitím rozšířené reality provádí po nejzajímavějších místech Brna. Další informace o aplikaci určené pro dospělé i děti najdete na: Aplikace s rozšířenou realitou – PLAY BRNO | Tasty Air – <https://www.tastyair.cz/rozsirena-realita-play-brno/>

► Autorka článku Mgr. BcA. Miroslava Raková vystudovala hru na klavír na Konzervatoři v Teplicích, magisterské studium Učitelství pro ZUŠ na Pedagogické fakultě v Českých Budějovicích a bakalářské studium Klavírní pedagogiky na HF JAMU v Brně ve třídě prof. Aleny Vlasákové. V roce 1991 založila a do roku 1999 vedla Soukromou ZUŠ v Litvínově. Nyní pedagogicky působí v ZUŠ v Jirkově. Je autorkou překladu 2. dílu německé klavírní školy B. Schwedhelm Klavierspielen mit der Maus. Je dlouholetou posluchačkou kurzů MC. Od roku 2016 působí jako šéfredaktorka časopisu Pianissimo.

Propozice klavírních soutěží

PRAGUE JUNIOR NOTE 2026

35. ročník

Celostátní soutěž mladých pianistů do 15 let

12. 6.–14. 6. 2026, Sál Martinů – HAMU Praha

Soutěž je jednokolová a rozdělená do pěti věkových kategorií:

Kategorie	Věk	Časové limity soutěžních výkonů
Kategorie nejmladších	narození v roce 2019 a mladší	3 – 6 min
I. kategorie	narození v roce 2018, 2017	5 – 8 min
II. kategorie	narození v roce 2016, 2015	7 – 11 min
III. kategorie	narození v roce 2014, 2013	10 – 13 min
IV. kategorie	narození v roce 2012, 2011	12 – 15 min

V daném časovém limitu musí soutěžící obsáhnout skladby nejméně dvou hudebních stylů.

Přihlášky jsou aktivní do 29. 5. 2026. Zápisné činí 1000 Kč. Změny repertoáru či údajů je nutné nahlásit do 31. 5. 2026.

www.soutezpjn.cz

Kontakt: Michael Klánský: soutezpjn@ikla.cz

PARDUBICKÁ MEZINÁRODNÍ KLAVÍRNÍ SOUTĚŽ

2. ročník

30. 6.–2. 7. 2026, Konzervatoř Pardubice

Soutěžící budou rozděleni do pěti věkových kategorií:

Kategorie	Věk	Časový limit
1. kategorie	7–9 let	Soutěžící zahraje 1 skladbu českého skladatele a program libovolně doplní skladbou nebo skladbami v rozmezí 5–6 minut.
2. kategorie	10–12 let	Soutěžící zahraje 1 skladbu českého skladatele a program libovolně doplní skladbou nebo skladbami v rozmezí 7–8 minut.
3. kategorie	13–15 let	Soutěžící zahraje 1 skladbu českého skladatele a program libovolně doplní skladbou nebo skladbami v rozmezí 8–10 minut.
4. kategorie	16–19 let	Soutěžící zahraje 1 skladbu českého skladatele a program libovolně doplní skladbou nebo skladbami v rozmezí 13–15 minut.
5. kategorie	20 let a výše – bez věkového omezení	Soutěžící zahraje 1 skladbu českého skladatele a program libovolně doplní skladbou nebo skladbami v rozmezí 15–17 minut.

• Soutěžící přihlášený do dané kategorie nesmí k datu zahájení soutěže překročit horní hranici věkového limitu kategorie (s výjimkou 5. kategorie).

• Soutěžící náležící dle věku do vyšší kategorie nesmí soutěžit v kategorii nižší.

• Soutěžící náležící dle věku do nižší kategorie může soutěžit v kategorii vyšší.

Uzávěrka elektronických přihlášek je 14. 6. 2026.

Účastnický poplatek:

- 1. kategorie 1. 000 Kč
- 2. kategorie 1. 000 Kč
- 3. kategorie 1. 500 Kč
- 4. kategorie 1. 500 Kč
- 5. kategorie 1. 500 Kč

Dotazy zasílejte na adresu: reditelstvi@konzervatorpardubice.eu

<https://www.konzervatorpardubice.eu/o-%C5%A1kole/sout%C4%9B%C5%BEe/pardubice-international-piano-competition-2026>

Virtuosi per musica di pianoforte

59. ročník mezinárodní klavírní soutěže pro klavíristy do 16 let

18. 11.–20. 11. 2026, Ústí n. Labem

Účastníci soutěží ve čtyřech kategoriích

Rozhodující datum pro zařazení do kategorií je datum narození ke dni konání 1. kola soutěže.

Kategorie a minutáž:

I. kategorie	věk do 9 let	soutěž je jednokolová, minutáž 4-8 min., soutěžící představí skladbu/ skladby období baroka či klasicismu, jednu nebo více skladeb z období romantismu až po současnost.
II. kategorie	věk 10-11 let	soutěž je dvoukolová, časový limit 5-7 minut v každém kole.
III. kategorie	věk 12-13 let	soutěž je dvoukolová, časový limit je 6-8 minut v každém kole.
IV. kategorie	věk 14-15 let	soutěž je dvoukolová, časový limit je 7-9 minut v každém kole.

V kategoriích II., III., IV. soutěžící v prvním kole přednese skladbu/skladby z období baroka až po klasicismus, ve druhém kole přednese skladbu/skladby z období romantismu až po současnost.

Uzávěrka přihlášek je 23. září 2026. Soutěžní poplatek činí 1. 500 Kč.

Další informace naleznete na: <https://www.virtuosi-ipc.com/>

► BcA. Radka Hajšelová

► BcA. Radka Hajšelová vystudovala hru na klavír na brněnské konzervatoři ve třídě Mgr. Ivany Stanovské. Je též absolventkou bakalářského studia Klavírní pedagogiky pod vedením prof. Mgr. Aleny Vlasákové na HF JAMU v Brně. Pedagogicky působí na ZUŠ Náměšť nad Oslavou a ZUŠ Třebíč. Je dlouholetou posluchačkou kurzů MC. Aktivně spolupracuje s časopisem Pianissimo, zabývá se oblastí soutěží a propagace.

IT rubrika pro klavíristy a klavírní pedagogy

Když se technologie potká s hudbou

Technologie pronikla i tam, kam by ji ještě před pár lety málokdo pustil – přímo k našim klaviaturám. A víte co? Překvapivě to zní dobře.

Z mobilu, tabletu a počítače se stali hudební asistenti, kteří rozpoznají akordy, odstraní zpěv z nahrávky, nebo vám z obyčejného skenu vyrobí editovatelné noty. Umělá inteligence dnes slyší, analyzuje a komponuje – a my se s ní učíme spolupracovat.

Digitální svět se nezastaví a stejně tak by neměla ani výuka hudby. Dnešní technologie dokážou zázraky. Pojdme oživit výuku klavíru a udělat si i příjemnější domácí cvičení u nástroje.

I výuka hudební teorie může dostat nový rozměr. Učitel už nemusí stát s ukazovátkem u tabule, ale může žákům ukazovat rytmus na interaktivní obrazovce, přehrávat doprovod bez zpěvu, nebo porovnávat akordy, které aplikace sama odhalí.

A žáci? Ti mají konečně důvod otevřít telefon i kvůli něčemu jinému než jsou hry, sociální sítě atd.

A protože se stále častěji setkávám u klavíristů a hudebních pedagogů s dotazy typu „Jak to vlastně funguje?“, připravil jsem pro vás praktický přehled aplikací, programů a pomocníků, které mají společné jedno – propojují hudbu s technologií způsobem, který dává smysl. Některé pomáhají slyšet, jiné vidět a další dokonce i tvořit. A všechny mají jednoho společného jmenovatele – dělají hudbu zase o kousek dostupnější, hravější a modernější.

CHORD AI

Aplikace, která slyší akordy za vás. Funguje na iOS i Android zařízeních.

Chord AI je malý zázrak – stačí pustit jakoukoli nahrávku a aplikace vám v reálném čase zobrazí, jaké akordy právě zní. Funguje offline, takže můžete analyzovat i skladby z vašeho telefonu nebo mikrofonu. Můžete ji použít i přímo při živém hraní.

Jak to funguje:

1. Otevřete aplikaci Chord AI.
2. Nahrajte skladbu nebo ji pusťte přímo z knihovny.
3. Sledujte, jak aplikace v reálném čase „píše“ akordy – od C dur po složitější jazzové akordy.

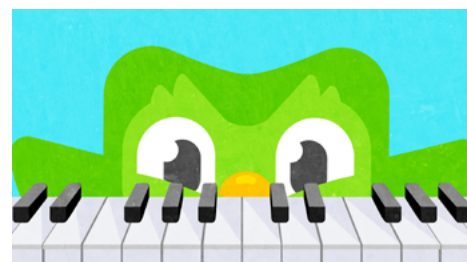
Aplikace má silnou uživatelskou základnu a vysoké hodnocení v obchodech s aplikacemi.

Praktické využití ve výuce:

Rychlá harmonická analýza písní pro domácí úkoly (žák zadá píseň, dostane akordy), demonstrace vztahu melodie-akord (nechat žáka z paměti odhadnout akord, pak porovnat). Transpozice: aplikace ukáže akordy, které může učitel přepsat pro snadnější hraní.

Skvělá pomůcka při výuce doprovodu a improvizace, trénování sluchu a orientace v harmonii skladby. Skladba se dá i zpomalit. Nechte žáky „tipovat“ akordy a následně porovnat s výsledkem aplikace. Uvidíte, že to okamžitě zvýší jejich pozornost a rozvine hudební sluch.

DUOLINGO MUSIC

Když se učení not stane hrou. Pro iOS i Android zařízení.

Ano, Duolingo už neučí jen jazyky! Nově přidalo i kurz hudební gramotnosti a základy klavíru. Pomocí krátkých lekcí se naučíte číst noty, rozpoznávat tóny a rytmy.

Výhody:

- Barevné prostředí a gamifikace – body, úrovně, odměny.
- Ideální pro děti nebo samouky, kteří se bojí not.

Tip:

Nechte žáky cvičit v Duolingu. Pět minut denně s touto aplikací udělá víc než hodinová „suchá“ teorie.

WORDWALL

Interaktivní výukové hry, které děti milují.

Na webové stránce www.wordwall.net můžete během pár minut vytvořit kvíz, hru, test nebo pexeso – třeba na téma not, intervalů nebo hudebních značek.

Příklady z praxe:

- Poznej notu: žák kliká na „f“.
- Hudební pexeso: spoj notu se správným názvem.
- Rytmická soutěž: vybírej správný rytmus podle zvuku.

Jak na to:

1. Založte si účet na Wordwall.net.

2. Vyberte šablonu (např. „Quiz“ nebo „Match-up“).

3. Zadejte vlastní otázky, obrázky nebo zvuky.

4. Sdílejte odkaz se žáky – mohou hrát i doma.

Výhoda:

Funguje výborně i na interaktivní tabuli – třída se může rozdělit na týmy a soutěžit. Hudební teorie se pak učí sama.

INTERAKTIVNÍ TABULE

Když tabule ožije.

Interaktivní tabule ve třídě už dávno nejsou výsadou informatiky. Pro hudební výuku jsou jako stvořené. Učitel může přehrát video, otevřít notaci, přiblížit část partitury, nebo interaktivně označovat rytmy.

Praktické využití:

- Analýza skladby na velké obrazovce (např. s aplikací Soundslice).
- Žáci mohou „psát noty“ prstem nebo stylusem.
- Okamžité přehrání not nebo doprovodu.

Tip:

Spojte tabuli s aplikací Wordwall nebo s editorem Flat.io – a nechte žáky tvořit přímo na obrazovce.

MOISES

Vytvořte si karaoke nebo doprovod během minuty.

Aplikace Moises funguje pro Android, iOS, web – www.moises.ai.

Moises je skvělý nástroj, který z nahrávky oddělí vokál od doprovodu. Výsledek? Čistá instrumentální verze – ideální pro karaoke, cvičení nebo výuku rytmu.

Návod:

1. Otevřete moises.ai.
2. Přetáhněte písničku nebo vložte odkaz z YouTube.
3. Vyberte „Remove vocals“ (odstranit zpěv).
4. Počkejte pár minut – aplikace vytvoří nové stopy: vokál, doprovod, bicí, basu.
5. Stáhněte si instrumentální mp3 a použijte ji v hodině.

Využití:

- Žáci si mohou doma zahrát s reálným doprovodem.
- Učitel vytvoří podklady pro vystoupení bez nutnosti mít celé karaoke studio.

AUDIVERIS

Když chcete přepsat papírové noty do digitální podoby.

Stahujte na www.audiveris.com

Audiveris je open-source program, který dokáže naskenovanou notovou stránku převést na editovatelný soubor (MusicXML).

Hodí se, když máte starší partituru nebo si chcete upravit noty pro žáky.

Postup:

1. Naskenujte nebo vyfoťte noty.
2. Otevřete Audiveris a klikněte na Import image/PDF.
3. Po rozpoznání exportujte do MusicXML.
4. Soubor otevřete v MuseScore nebo Flat.io a můžete noty upravovat, transponovat či tisknout.

Výhoda:

Šetří čas, když potřebujete přepsat noty pro jiný nástroj nebo vytvořit lehčí verzi pro začátečníky.

SOUNDSLICE

Interaktivní přehrávač pro video i noty.

Na webové adrese: www.soundslice.com.

Soundslice umožňuje propojit video s notovým zápisem.

Skladba se přehrává synchronizovaně – žák vidí noty, slyší zvuk a přitom sleduje prsty pianisty.

Lze zpomalovat, opakovat smyčky, přidávat vlastní poznámky.

Ideální pro:

- analýzu interpretace
- domácí cvičení podle vzoru
- lekce jazzu nebo improvizace

FLAT.IO

Když noty píše i umělá inteligence.

Flat.io – online editor not, vhodný pro výuku i týmovou práci (učitel i žák mohou upravovat stejný soubor). Pro iOS, android i web.

AIVA

Aiva.ai – umělá inteligence, která skládá hudbu. Můžete si nechat vytvořit klavírní miniaturu „na přání“. Najdete ji na www.aiva.ai

Zajímavost:

Někteří učitelé dnes nechávají studenty porovnat svou skladbu s návrhem Aivy – skvělý způsob, jak otevřít diskusi o stylu, formě a harmonii.

JAK STÁHNOUT MP3 Z YOUTUBE

Najděte si na YouTube skladbu nebo písničku, kterou chcete stáhnout.

V adresním řádku smažte část „ube“, tedy místo YouTube.com napište yout.com.

Potvrďte Enter a otevře se stránka pro stažení.

Vyberte formát mp3 a klikněte na „Stáhnout“ (Shift to mp3).

Funguje to takhle skvěle, bez dalších zbytečných aplikací, programů a převodníků.

ChatGPT

Je pokročilý jazykový model od společnosti OpenAI, který využívá umělou inteligenci ke generování textu podobného lidské konverzaci a k provádění široké škály úkolů spojených s textem a daty. Pomůže vám například udělat seminář na dané téma, úvodní slovo ke koncertu a mnoho dalšího. Funguje na všech zařízeních (iOS, Android i na počítači).

Hlavní schopnosti ChatGPT zahrnují:

- **Generování textu:** Dokáže psát články, eseje, příspěvky na sociální síti, e-maily, poezii, obchodní korespondenci a další psaný obsah na základě zadaného popisu.
- **Odpovídání na otázky:** Poskytuje podrobné a formulované odpovědi na otázky z mnoha oblastí znalostí.
- **Překlad jazyků:** Umí překládat texty mezi různými jazyky.
- **Úpravy a transformace textu:** Dokáže existující texty upravovat, zkracovat, prodlužovat, přepisovat nebo měnit jejich tón a styl podle konkrétních požadavků.
- **Programování:** Umí psát a debugovat počítačové programy a vysvětlovat, jak fungují různé programovací koncepty.
- **Shrnutí informací:** Dovede extrahovat klíčové body z dlouhých textů a vytvářet jejich stručná shrnutí.

- **Asistence při učení a brainstormingu:** Může pomáhat při studiu nových předmětů (jako je fyzika, matematika, cizí jazyky) nebo sloužit jako nástroj pro generování nápadů.

- **Integrace a pokročilé funkce:** Modernější verze (např. v placených tarifech) se mohou integrovat s dalšími službami (např. Google Drive, Kalendář) a pracovat s nahrávkami obrazovky nebo zvuku.

Omezení:

Ačkoli je ChatGPT velmi schopný, má i svá omezení. Jedním z hlavních je **nerovnoměrná faktická přesnost**, což znamená, že může někdy generovat nesprávné nebo zavádějící informace (tzv. „halucinace“). Uživatelé by si proto měli vždy ověřovat kritické informace z jiných zdrojů.

Závěrem

Hudební technologie už dávno nejsou doménou studií. Jsou nástrojem pro výuku, motivaci a rozvoj.

Vyzkoušejte některý z těchto nástrojů.

Možná zjistíte, že vaše klavírní hodiny budou o něco zábavnější... a že i umělá inteligence má hudební sluch.

Těším se u dalšího vydání Pianissima a na shledanou.

► Štěpán Slavík

► Autor pravidelné IT rubriky *Pianissima BcA*. Štěpán Slavík studoval hru na klavír na plzeňské konzervatoři ve třídě Mgr. Věry Müllerové a na JAMU v Brně ve třídě prof. Jana Jiraského, Ph.D. Působí jako klavírista, korepetitor a učitel hudby v ZUŠ Bedřicha Smetany v Plzni, v ZUŠ Holýšov a ZUŠ Blovice. S časopisem *Pianissimo* trvale spolupracuje od roku 2017.

Fotogalerie

Metodické centrum ve fotografii

V rámci konzultačních dnů Metodického centra probíhají odborné přednášky

Praktickou část zastupují „modelové semináře“ s žáky

Pravidelně probíhají koncerty žáků všech stupňů uměleckého vzdělávání

Na koncertech vystupují i pedagogové Metodického centra

Pianissimo č. 26/ květen 2026

Šéfredaktorka: Mgr. BcA. Miroslava Raková

Hlavní poradce a odborná pomoc: prof. MgA. Alena Vlasáková

Jazykové korektury: Mgr. Věra Chmelová, Ph.D., Mgr. Jana Lišková Kvochová, Mgr. Romana Olivíková

Autoři článků: : BcA. Radka Hajšelová, Linda Horňáková, BcA. Štěpánka Hrubecká, Mgr. Věra Chmelová, Ph.D., Mgr. BcA. Miroslava Raková, BcA. Štěpán Slavík, Mgr. Kristýna Šrámková, Ph.D., BcA. Martina Vlčková

Grafická úprava: David Rak

Soutěže a propagace: BcA. Radka Hajšelová

Kontakt na redakci časopisu: rakova.m@pianissimo.cz.

Fotografie na titulní straně: 28. února 2026 přednášela v MC francouzská klavíristka, pedagožka a autorka dětské klavírní školy prof. Mathilde Carré.

Není-li uvedeno jinak, fotografie použité v časopise jsou z archívu časopisu Pianissimo.

Časopis je k dispozici ke čtení i stažení na stránkách: www.pianissimo.cz